

مرکز مجرب از امام صادق (علیه السلام)

اصول الفقه (حجیت قیاس)

احتمالات در قیاس

جلسه ۳۹۰

استاد شفیعی

خلاصه بحث گذشته

حجیت امارات منوط به احراز یکی از دو شرط است:

۱. فی نفسه مفید علم باشد.
۲. یا دلیل قطعی بر حجیتش قائم شود. مثل خبر واحد که مفید ظن است اما برهانی بر حجیتش قائم شده.

آیا قیاس حائز آن شروط هست؟

۱. مفید علم نیست: زیرا قیاس همان تمثیل است که فقط افاده ظن می‌کند.
۲. دلیل معتبر بر حجیتش وجود ندارد.

توهم حجیت قیاس

قائلین به حجیت قیاس، برای اثبات حجیت قیاس تمسک به برهان سبر و تقسیم کردند یعنی جمیع احتمالات را با برهان سبر و تقسیم نفی کرده تا به یک احتمال برسند.

جواب مصنف:

مجرای این برهان، تردد در نفی و اثبات است، و احتمالات در قیاس، در جهت مثبت است. یعنی با این برهان، نمی‌توان حجیت قیاس را اثبات نمود.

احتمالات در قیاس

۱. احتمال دارد علت حکم در نزد شارع با علت مظنونه قایس متفاوت باشد، مضافاً عامه اصلاً قائل تبعیت احکام از مصالح و مفاسد نیستند، پس چگونه علت حکم اصل (مقیس) را در فرع جاری می‌کنند؟

مرکز مجازی امام صادق (ع)

۲. احتمال دارد علت واقعی، منضم بوصفی باشد که قایس به آن نرسیده، و اصلاً امکان دارد قایس در ظن به اصل علت، خاطی باشد.

۳. احتمال دارد قایس وصفی را بر علت اضافه کرده باشد که دخلی در حکم در مقیاس علیه نداشته

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

۴. علتی را که قایس گمان کرده-در صورت صحت-احتمال دارد اختصاص به اصل داشته باشد، پس تسری آن به فرع بدلیل مختص بودنش، صحیح نخواهد بود.

۵. احتمال دارد که علت حقیقی حکم در فرع وجود نداشته باشد، یا آن علت با جمیع خصوصیاتش وجود نداشته باشد.

نتیجه:

با وجود این احتمالات، دیگر ملازمه بین اصل و فرع حاصل نمی شود. و تنها راه دفع احتمالات، ورود نص است، لذا با وجود این همه احتمالات نمی توان قطع به نتیجه قیاس پیدا کرد پس قیاس یقین آور نیست.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv